

خوانش ترجمه‌های دعای عرفه در پرتو نظریه زیبایی‌شناسی دریافت آیزر

علیرضا طبیبی^۱، مرضیه رحیمی‌آذین^۲، سید مهدی مسبوق^{۳*}

۱- استادیار گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه اراک، ایران

۲- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان، ایران

۳- دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان، ایران

دریافت: ۹۶/۱/۱۳

پذیرش: ۹۶/۱۰/۲۵

چکیده

"زیبایی‌شناسی دریافت" ولفگانگ آیزر یکی از شاخه‌های مربوط به نظریه دریافت در زبان‌شناسی و ادبیات است. این نظریه با تأکید بر دریافت خواننده، در پی آن است که مترجم متن، به عنوان یکی از خوانندگان، چگونه و با چه روش‌هایی خلأها و شکاف‌های یک متن را براساس دریافت خود پر می‌کند. پژوهش حاضر با روش توصیفی-تحلیلی از نوع انتقادی و در پرتو نظریه ولفگانگ آیزر، ترجمه‌های آقایان شجاعی، الهی‌قمشه‌ای و مؤیدی، از دعای عرفه را به‌عنوان یک متن ادبی، برگزیده و پس از بررسی انواع شکاف‌های متن اصلی دعا، چگونگی بازتاب آن‌ها به زبان فارسی را واکاوی نموده است. برآیند پژوهش نشان داد که بخش مجازی زبان (استعاره، کنایه، مجاز مرسل و تشبیه) نامتعیین‌ترین بخش دعاست و استعاره، بیشترین حجم شکاف زبانی را به خود اختصاص داده است. مترجمان برای پر کردن این فضاهای خالی، از دو روش حذف و برجسته‌سازی بهره برده‌اند و از میان مترجمان، شجاعی، با ترجمه‌ای آزاد از این دعای شریفه، بیش از دیگران از روش برجسته‌سازی برای بازخوانی یا به اصطلاح سفیدخوانی فضاهای خالی استفاده کرده است.

واژگان کلیدی: دعای عرفه، زیبایی‌شناسی دریافت، ترجمه، آیزر